

Til lovforslag nr. L 133

Folketinget 2023-24

Betænkning afgivet af Udvalget for Forretningsordenen den xx. maj 2024

Udkast
til
Betænkning
over

Forslag til lov om ændring af lov om undersøgelse af beslutningen om
hjemsendelse af ledende medarbejdere i Forsvarets Efterretningstjeneste

(Udvidelse af undersøgelsen)

[af justitsministeren (Peter Hummelgaard)]

1. Indstillinger

◇

Radikale Venstre, Dansk Folkeparti, Siumut, Inuit Ataqatigiit, Sambandsflokkurin og Javnaðarflokkurin havde ved betækningsafgivelsen ikke medlemmer i udvalget og dermed ikke adgang til at komme med indstillinger eller politiske bemærkninger i betænkningen.

En oversigt over Folketingets sammensætning er optrykt i betænkningen.

2. Politiske bemærkninger

<Parti/partier>

◇

<Parti/partier>

◇

3. Ændringsforslag med bemærkninger

Æ n d r i n g s f o r s l a g

Af et mindretal (DD, LA, KF, EL og ALT), tiltrådt af: (...)

Til § 1

1) Efter nr. 1 indsættes:

»01. Overalt i loven ændres »undersøgelseskommission« til: »granskingskommission«, »Undersøgelseskommission« til: »Granskingskommission«, »undersøgelseskommissionen«

til: »granskingskommissionen« og »undersøgelseskommissionen« til: »granskingskommissionen«.

02. I § 1, stk. 1, 1. pkt., ændres »justitsministeren« til: »Folketinget«.

03. § 1, stk. 2, 1. pkt., affattes således:

»Folketinget udpeger en person, der som udspørger i overensstemmelse med granskingskommissionens bestemmelser tilrettelægger og foretager afhøringer i granskingskommissionen.«

04. I § 1, stk. 3, ændres »Justitsministeren« til: »Folketinget«.

[Omdannelse af undersøgelseskommissionen til en granskingskommission]

2) Efter nr. 1 indsættes:

»05. § 3, stk. 1, 2. pkt., affattes således:

»Kommissionen skal i den forbindelse undersøge alle typer af fejl og forsømmelser i myndigheders og ministres handlinger og involveringer i forbindelse med tjenestefritagelsen.«

[Udvidelse af undersøgelsen af tjenestefritagelsen]

3) Nr. 2 affattes således:

»2. I § 3 indsættes efter stk. 1 som nyt stykke:

»Stk. 2. Kommissionen skal i den forbindelse undersøge alle typer af fejl og forsømmelser i forbindelse med efterretningstjenesternes og anklagemyndighedens iværksættelse og

tilrettelæggelse af efterforskning og retsforfølgning mod alle personer, imod hvem der har været rejst sager, som efterfølgende er blevet opgivet af myndighederne, i det samlede FE-kompleks.««

[Udvidelse af undersøgelsen af straffesagerne]

4) I den under nr. 2 foreslåede ændring af § 3 indsættes efter det foreslåede stk. 2 som nyt stykke:

»Stk. 3. Undersøgelseskommissionen skal som led i sin undersøgelse efter stk. 1 og 2 afdække, hvem der traf beslutningerne i hele FE-forløbet, herunder hjemsendelse af ledende medarbejdere, hvad grundlaget var for beslutningerne, og hvem der blev orienteret om og/eller indgik i drøftelser om de pågældende beslutninger i hele FE-sagen.«

Stk. 2-4 bliver herefter stk. 4-6.

[Tilrettelæggelse af undersøgelsens indhold]

5) Efter nr. 5 indsættes:

»06. I § 14, stk. 1, 2. pkt., ændres »justitsministeren« til: »Folketinget.««

[Omdannelse af undersøgelseskommissionen til en granskingskommission]

6) Efter nr. 6 indsættes:

»07. I § 22, stk. 1, 3. pkt., ændres »Justitsministeren« til: »Folketinget.««

[Omdannelse af undersøgelseskommissionen til en granskingskommission]

7) Nr. 7 affattes således:

»7. I § 22, stk. 2, 1. pkt., indsættes efter »§ 3, stk. 1«: »og 2«, og justitsministeren« ændres til: »Udvalg vedrørende Efterretningstjenesterne.««

[Omdannelse af undersøgelseskommissionen til en granskingskommission]

8) Efter nr. 7 indsættes:

»08. § 22, stk. 2, 3. pkt., udgår.«

[Omdannelse af undersøgelseskommissionen til en granskingskommission]

9) I det under nr. 8 foreslåede kapitel 8 a ændres i § 22 a »undersøgelseskommissionens undersøgelse, jf. § 3, stk. 1 og 2,« til:

»i alt materiale, som omfattes af undersøgelseskommissionens undersøgelse.«

[Udvidelse af forældelsesfrist]

B e m æ r k n i n g e r

Til nr. 1

Ad. nr. 01

Med ændringsforslaget foreslås det, at »undersøgelseskommission« i ordets forskellige variationer overalt i loven ændres til »granskingskommission«.

Ændringsforslaget er en konsekvens af, at kommissionen nedsættes i form af en granskingskommission i stedet for en undersøgelseskommission.

Ændringsforslaget indebærer, at undersøgelseskommissionen vil blive omdannet til en granskingskommission.

Ad. nr. 02

Med ændringsforslaget foreslås det, at § 1, stk. 1, 1. pkt., i FE-undersøgelseskommissionsloven ændres således, at det er Folketinget – i stedet for justitsministeren – der udpeger de tre medlemmer til granskingskommissionen.

Ændringsforslaget er en konsekvens af, at kommissionen nedsættes i form af en granskingskommission i stedet for en undersøgelseskommission.

Ad. nr. 03

Med ændringsforslaget foreslås det, at § 1, stk. 2, 1. pkt., i FE-undersøgelseskommissionsloven ændres således, at det er Folketinget – i stedet for justitsministeren – der udpeger den person, der som udsøger i overensstemmelse med granskingskommissionens bestemmelser tilrettelægger og foretager afhøringer i kommissionen.

Ændringsforslaget er en konsekvens af, at kommissionen nedsættes i form af en granskingskommission i stedet for en undersøgelseskommission.

Ad. nr. 04

Med ændringsforslaget foreslås det, at § 1, stk. 3, i FE-undersøgelseskommissionsloven ændres, således at det er Folketinget – i stedet for justitsministeren – der sørger for, at fornøden sekretariatsbistand og anden praktisk bistand stilles til rådighed for granskingskommissionen.

Ændringsforslaget er en konsekvens af, at kommissionen nedsættes i form af en granskingskommission i stedet for en undersøgelseskommission.

Til nr. 2

Det fremgår af FE-undersøgelseskommissionslovens § 3, stk. 1, at undersøgelseskommissionen har til opgave at undersøge forløbet vedrørende tjenestefritagelsen af ledende medarbejdere i Forsvarets Efterretningstjeneste, der fandt sted i august 2020. Kommissionen skal i den forbindelse undersøge, om der i forbindelse med tjenestefritagelsen blev varetaget usaglige hensyn.

Med ændringsforslaget foreslås det, at lovens § 3, stk. 1, 2. pkt., ændres, således at undersøgelsen ikke er afgrænset til at undersøge, om der i forbindelse med tjenestefritagelsen blev varetaget usaglige hensyn. Undersøgelsen af tjenestefritagelsen vil således skulle omfatte alle typer af fejl og forsømmelser ved myndigheders og ministres handlinger og involveringer i forbindelse med tjenestefritagelsen.

Til nr. 3

Med ændringsforslaget foreslås det, at det foreslåede § 3, stk. 2, i lovforslagets § 1, nr. 2, ændres, så undersøgelsen ikke er afgrænset til at undersøge, om der i forbindelse med efterretningstjenesternes og anklagemyndighedens iværksættelse og tilrettelæggelse af efterforskningen og retsforfølgningen blev varetaget usaglige hensyn. Undersøgelsen af tjenestefritagelsen vil således skulle omfatte alle typer af fejl og forsømmelser ved myndigheders og ministres

handlinger og involveringer i forbindelse med tjenestefritagelsen. Endvidere foreslås, at undersøgelsen ikke er begrænset til kun at omfatte straffesagerne mod Claus Hjort Frederiksen og Lars Findsen, men også omfatter alle personer, imod hvem der har været rejst sager, som efterfølgende er blevet opgivet af myndighederne, i det samlede FE-kompleks, herunder en 63-årig tidligere medarbejder i Politiets Efterretningstjeneste (PET).

Til nr. 4

Med ændringsforslaget foreslås det, at der indsættes en bestemmelse i FE-undersøgelseskommissionslovens § 3, stk. 3, hvorefter det fastslås, at undersøgelseskommissionen som led i sin undersøgelse efter stk. 1 og 2 skal afdække, hvem der traf beslutningerne i hele FE-forløbet, herunder hjemsendelse af ledende medarbejdere, hvad grundlaget var for beslutningerne, og hvem der blev orienteret om og/eller indgik i drøftelser om de pågældende beslutninger i hele FE-sagen.

Den foreslåede ændring vil medføre, at kommissionens tilrettelæggelse af undersøgelsen skal ske på en sådan måde, at ovennævnte forhold afdækkes.

Til nr. 5

Med ændringsforslaget foreslås det, at § 14, stk. 1, 2. pkt., i FE-undersøgelseskommissionsloven ændres, således at det er Folketinget – i stedet for justitsministeren – der fastsætter salær eller godtgørelse, hvis der på tidspunktet for kommissionens afslutning endnu ikke er truffet afgørelse om fastsættelse af salær eller godtgørelse.

Til nr. 6

Med ændringsforslaget foreslås det, at § 22, stk. 1, 3. pkt., i FE-undersøgelseskommissionslovens ændres, således at det er Folketinget – i stedet for justitsministeren – der offentliggør beretningen efter lovens § 22, stk. 1.

Beretningen skal udarbejdes og offentliggøres i en form, som ikke indeholder informationer, der vil kunne skade forholdet til fremmede magter, statens sikkerhed eller tredjemand.

Ændringsforslaget er en konsekvens af, at kommissionen nedsættes i form af en granskningskommission i stedet for en undersøgelseskommission.

Til nr. 7

Med ændringsforslaget foreslås det, at det foreslåede § 22, stk. 2, 1. pkt., i lovforslagets § 1, nr. 7, ændres, således at det er granskningskommissionen frem for undersøgelseskommissionen, som vil skulle afgive en eventuel yderligere beretning, som ikke offentliggøres, såfremt kommissionen vurderer, at den beretning, der er omtalt i stk. 1, ikke kan udformes således, at den indeholder en tilstrækkelig redegørelse for de spørgsmål, som undersøgelseskommissionen skal undersøge efter § 3, stk. 1 og 2. Det følger endvidere af ændringsforslaget, at en sådan beretning vil skulle afgives til Folketingets Udvalg vedrørende Efterretningstjenesterne frem for til justitsministeren.

Det forudsættes, at udvalgets adgang til beretningen sker under sikkerhedsmæssigt betryggende rammer.

Det forudsættes, at der i alle tilfælde vil være fuld offentlighed om resultatet af kommissionens eventuelle ansvars-vurderinger.

Ændringsforslaget er en konsekvens af, at kommissionen nedsættes i form af en granskningskommission i stedet for en undersøgelseskommission.

Til nr. 8

Med ændringsforslaget foreslås det, at § 22, stk. 2, 3. pkt., i FE-undersøgelseskommissionsloven, hvorefter justitsministeren giver Folketingets Udvalg vedrørende Efterretningstjenesterne adgang til beretningen, udgår.

Ændringsforslaget er en konsekvens af ændringsforslag nr. 7, hvorefter granskningskommissionen vil skulle afgive en eventuel beretning efter lovens § 22, stk. 2, til Folketingets Udvalg vedrørende Efterretningstjenesterne.

Til nr. 9

Med ændringsforslaget foreslås det, at det foreslåede § 22 a i lovforslagets § 1, nr. 8, ændres, således at udvidelsen af forældelsesfristen i ministeransvarlighedsloven omfatter alt materiale, som omfattes af undersøgelseskommissionens undersøgelse.

Ændringen vil betyde, at ministres eventuelle strafansvar for alt materiale, som omfattes af undersøgelseskommissionens undersøgelse, ikke forældes, før tidligst 6 måneder efter at undersøgelseskommissionen har afgivet sin beretning.

4. Udvalgsarbejdet

Lovforslaget blev fremsat den 20. marts 2024 og var til 1. behandling den 9. april 2024. Lovforslaget blev efter 1. behandling henvist til behandling i Udvalget for Forretningsordenen.

Oversigt over lovforslagets sagsforløb og dokumenter

Lovforslaget og dokumenterne i forbindelse med udvalgsbehandlingen kan læses under lovforslaget på Folketingets hjemmeside www.ft.dk.

Møder

Udvalget har behandlet lovforslaget i <antal> møder.

Hørings svar

Et udkast til lovforslaget har inden fremsættelsen været sendt i høring, og justitsministeren sendte den 10. januar 2024 dette udkast til udvalget, jf. UFO alm. del – bilag 31. Den 20. marts 2024 sendte justitsministeren høringssvarene og et høringsnotat til udvalget, jf. L 133 – bilag 1.

Bilag

Under udvalgsarbejdet er der omdelt 5 bilag på lovforslaget.

Skriftlige henvendelser

Udvalget har under udvalgsarbejdet modtaget 1 skriftlig henvendelse om lovforslaget.

Deputationer

Udvalget har under udvalgsarbejdet modtaget <antal> deputationer, der mundtligt har redegjort for deres holdning til lovforslaget.

Spørgsmål

Udvalget har under udvalgsarbejdet stillet 9 spørgsmål til justitsministeren til skriftlig besvarelse, som ministeren har besvaret.

Søren Gade (V) fmd. Leif Lahn Jensen (S) nfmd. Jeppe Søe (M) Karsten Hønge (SF) Karina Adsbøl (DD)

Rasmus Horn Langhoff (S) Benny Engelbrecht (S) Christian Rabjerg Madsen (S) Jens Joel (S) Lea Wermelin (S)

Mogens Jensen (S) Lars Christian Lilleholt (V) Torsten Schack Pedersen (V) Henrik Frandsen (M) Peter Skaarup (DD)

Lise Bech (DD) Ole Birk Olesen (LA) Mai Mercado (KF) Karina Lorentzen Dehnhardt (SF) Trine Pertou Mach (EL)

Helene Liliendahl Brydesholt (ALT)

Radikale Venstre, Dansk Folkeparti, Siumut, Inuit Ataqatigiit, Sambandsflokkurin og Javnaðarflokkurin havde ikke medlemmer i udvalget.

Socialdemokratiet (S)	50	Radikale Venstre (RV)	7
Venstre, Danmarks Liberale Parti (V)	22	Dansk Folkeparti (DF)	7
Danmarksdemokraterne – Inger Støjberg (DD)	16	Alternativet (ALT)	5
Socialistisk Folkeparti (SF)	15	Siumut (SIU)	1
Liberal Alliance (LA)	15	Inuit Ataqatigiit (IA)	1
Moderaterne (M)	14	Sambandsflokkurin (SP)	1
Det Konservative Folkeparti (KF)	10	Javnaðarflokkurin (JF)	1
Enhedslisten (EL)	9	Uden for folketingsgrupperne (UFG)	5